

Nr 201.

Godkänd av första kammaren den 18 maj 1920.

Godkänd av andra kammaren den 18 maj 1920.

Riksdagens skrivelse till Konungen i fråga om anordnande av statlig kontroll över de enskilda järnvägarnas tidtabeller m. m.

(Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 30.)

(Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande nr 5.)

Till Konungen.

Inom riksdagen har framställning gjorts därom, att utredning måtte komma till stånd om på vilket sätt en statlig kontroll över de enskilda järnvägarnas tidtabeller lämpligast kunde anordnas i syfte att allmänhetens intresse av bekväma tågförbindelser tillgodosåges.

Till stöd för motionen har framhållits, att någon skyldighet för de enskilda järnvägarna att vid fastställande av sina tidtabeller taga hänsyn till de tidtabellsförändringar, som vidtoges av statsbanorna, icke förefunnes, och inträffade det understundom, att de enskilda järnvägarna icke ens läte representera sig vid de sammanträden för meddelandet av ovan avsedda förändringar, vartill statsbanorna plägade inbjuda dessa järnvägar. Emellan de enskilda järnvägarna sins emellan existerade därjämte för närvarande icke något ordnat samarbete, ehuru sådant vore synnerligen önskvärt. Det syntes emellertid angeläget, att sådant anordnades och att

detta komme till stånd under statens tillsyn. Huruvida de statliga myndigheterna borde hava ett verkligt bestämmande över de enskilda järnvägarna i nu berörda hänseende eller inskränka sig till en övervakande verksamhet, ansåge sig motionären ej kunna yttra sig om. Skulle ett verkligt bestämmande anses lämpligt, torde det emellertid vara angeläget, att detta icke utvecklades därhän, att de enskilda järnvägarna tvingades att anordna tågförbindelser i sådan grad, som överstege deras ekonomiska eller tekniska resurser.

I vederbörlig ordning har utlåtande i ärendet inhämtats från järnvägsstyrelsen, vilket utlåtande är bilagt utskottsbetänkandena i ärendet.

Uti förevarande motion har motionären påkallat riksdagens uppmärksamhet å det bristande samarbete, som, enligt motionärens uppfattning, är rådande mellan statens järnvägar och de enskilda järnvägarna med avseende å tidtabellernas anordnande. Motionären har särskilt framhållit, hurusom de enskilda järnvägarnas tidtabeller i många fall äro anordnade på ett sätt, som icke kan sägas motsvara de rimligaste anspråk å bekvämlighet i samtrafiken med statens järnvägar, och motionärens framställning utmynnar i ett yrkande om utredning, huruvida icke genom en statlig kontroll över de enskilda järnvägarnas tidtabeller de av motionären påtalade olägenheterna skulle kunna undanröjas.

Det andra kammarens utskott, som handlagt förevarande ärende, har försökt att med ledning av de upplysningar detta utskott kunnat från i ämnet initierat håll inhämta samt den inom riksdagen förefintliga erfarenheten från olika delar av riket bilda sig en uppfattning rörande befogenheten av de uti motionen framförda klagomål. Utskottet har härvid kommit till den uppfattningen, att flertalet av de fall, som från vissa trafikanters synpunkt skulle kunna göras till föremål för till synes befogade anmärkningar, ingalunda kunna hänföras till olika järnvägsbolags begär att i konkurrensyfte eller av andra orsaker bereda varandra obehag. Men å andra sidan hade inom utskottet anförts exempel därå, att i enskilda järnvägars tidtabeller förekomme tågtider, vars fastställande snarast synes hava skett av en slump och utan hänsyn till den trafikerande allmänhetens berättigade krav.

Riksdagen kan givetvis icke bestrida, att det är av allmänt intresse, att åtgärder vidtagas för dylika olägenheters undanröjande och till förhindrande av att nya dylika uppstå.

Motionären har framhållit såsom sin uppfattning, att de påtalade olägenheterna skulle kunna undanröjas genom ett intimare samarbete

mellan de enskilda järnvägarna och statens järnvägar vid tidtabellernas fastställande.

I detta hänseende anser sig riksdagen kunna hänvisa till vad järnvägsstyrelsen i sitt ovannämnda utlåtande anfört, nämligen att styrelsen, som ansåge, att ett mera fast ordnat samarbete de enskilda järnvägarna emellan rörande tidtabellsfrågor skulle bliva till fördel för tidtabellsarbetet, hade för avsikt att söka giva de sammanträden, som nu pläga hållas med de enskilda järnvägsförvaltningarna före varje ny tidtabells ikraftträdande, en fastare organisation, liknande den, som vore gällande för de europeiska tidtabellskonferenserna.

Vidkommande det av motionären framlagda förslaget om införande av statskontroll å de enskilda järnvägarnas trafik (tidtabells politik) får riksdagen till en början framhålla, att staten enligt de allmänna villkor, som pläga uppställas vid järnvägskoncessioners beviljande, äger rätt att tillse, att trafiken å den koncessionerade järnvägen uppehålls i det omfång, som »av Kungl. Maj:t prövas skäligt». Emellertid anser riksdagen, beträffande här förevarande spörsmål, i likhet med järnvägsstyrelsen, att med hänsyn till de vittgående konsekvenserna i ekonomiskt hänseende för de enskilda järnvägarna, starka betänkligheter för närvarande kunna göras gällande gentemot införandet av en så vidsträckt kontroll, att staten skulle erhålla det slutliga avgörandet i fråga om anordnandet av de enskilda järnvägarnas tidtabeller, exempelvis bestämmandet av antalet tåg, och dylikt.

Av vad riksdagen anfört framgår, att riksdagen icke ansett sig kunna förorda bifall till motionen, såvitt detta skulle innebära ett uttalande från riksdagens sida om önskvärdheten av att åvägabringa kontroll å de enskilda järnvägarnas trafik i den utsträckning, vartill motionärens yrkande kunde giva anledning. Men riksdagen har ansett sig — i anledning av motionen och i anslutning till vad riksdagen uttalat i skrivelse nr 6 A av den 22 juni 1918 i samband med tillkännagivande av sitt beslut om avslag å utav Eders Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen framlagt förslag om anvisande å extra stat för år 1919 av medel för anställande å väg- och vattenbyggnadsstyrelsens järnvägsbyrå av en trafikinspektör — böra rikta Eders Kungl. Maj:ts uppmärksamhet därå, att under den pågående utredningen angående formerna för och omfånget av den statliga kontrollen å de enskilda järnvägarnas trafik kunde och borde tagas under övervägande, huruvida icke denna kontroll borde i större eller mindre utsträckning omfatta jämväl de i motionen berörda förhållanden.

Riksdagen får med hänsyn härtill anhålla, att under pågående utredning rörande den statliga kontrollen å de enskilda järnvägarnas trafik jämväl måtte tagas i övervägande det uti motionen berörda spörsmål.

Stockholm den 18 maj 1920.

Med undersåtlig vördnad.
